

GÆÐAKERFI BYGG-KERFISINS

01-05-16

1. INNGANGUR

Gæðastjórnun felst í að tryggja að vörur og þjónusta uppfylli væntingar og kröfur viðskiptavina sem og aðrar kröfur sem gerðar eru, t.d. í lögum og í reglugerðum.

Hér er sagt frá því hvernig gæðakerfi BYGG-kerfisins eru stofnuð og hvernig þeim er fylgt eftir.

Fimm gerðir af gæðakerfum eru í BYGG-kerfinu og er uppbygging þeirra í öllum tilvikum eins, á meðan innihaldið er mismunandi. Gæðakerfin geta þó orðið mun fleiri. Í einu verki geta þau t.d. orðið jafnmörg og einstaklingarnir eru sem ábyrgjast einstaka lögbundna eða samningsbundna verkþætti í verkinu. Þannig geta hönnuðir, t.d. arkitektar, hönnuðir burðarvirkis, hönnuðir lagna osfrv., verið hver með sitt gæðakerfi og svipað á við um iðnmeistara. Hönnunarstjóri hvers verks er hins vegar ætíð einn, svo og byggingasjtóri verksins.

Gæðakerfin eru annað hvort gæðakerfi fyrirtækis, eða gæðakerfi einstaklings. Ef um er að ræða gæðakerfi fyrirtækis, þá vinna starfsmenn fyrirtækisins undir því gæðakerfi, enda hafi þeir til þess réttindi. Aðrir sem til þess hafa réttindi geta einnig unnið undir gæðakerfi fyrirtækis, enda skrái viðkomandi fyrirtæki þá í gæðakerfi sínu sem réttthafa, með þeirra samþykki. Fyrirtækinu ber þá að senda Mannvirkjastofnun upplýsingar um þá starfsmenn sem vinna undir gæðakerfi þess og undir hvaða tegundar gæðakerfis þeir vinna.

Lögð er sú skylda á notendur gæðakerfanna að þeir stundi innra eftirlit með gæðakerfi sínu og yfirfari það í þeim tilgangi a.m.k. einu sinni á ári. Notendur BYGG-kerfisins geta í þessum tilgangi nýtt sér „Draumahúsið“, þ.e. borið saman sitt kerfi og kerfi Draumahússins. Þar er kerfið þróað og því viðhaldið af höfundum gæðakerfanna. Höfundar viðhalda og þróa þá þætti gæðakerfanna sem notendur komast ekki að til breytinga, en því sem notendur komast að til að breyta, halda þeir sjálfir við.

Notendur geta sjálfir einnig þróað ýmislegt í gæðakerfunum, t.d. vegna breytinga í Mannvirkjalögum, byggingarreglugerð og vegna breytinga á tilvísunum í gögn sem finna má í gæðakerfunum. Einnig vegna breytinga sem verða á því hvaða einstaklingar eru ábyrgir sem réttthafar fyrir gæðakerfunum (í fyrirtækjakerfum).

Gæðakerfin eru því opin fyrir slíkri þróun og er hún unnin frá sama stað og þau voru stofnuð í BYGG-kerfunum, þ.e. frá kaflanum „Gæðakerfi – Skráning og viðhald“.

Stofnun og viðhald gæðakerfanna

Gæðakerfin eru stofnuð óháð verkum undir skipuninni „Gæðakerfi – Stofnun og viðhald“ frá valinu „Heim“ í BYGG-kerfinu. Frá þessum sama stað er gæðakerfunum einnig viðhaldið og þar eru gerðar breytingar á gæðakerfunum þegar og ef það er gert (innra eftirlit).

Athugið að notendur fá þarna sjálfkrafa tillögur að gæðakerfunum sem fylgja BYGG-kerfinu. Þessar tillögur hafa verið yfirfarnar og samþykktar af Mannvirkjastofnun.

Þarna er einnig farið inn í gæðakerfin til að sýna eftirlitsaðila Mannvirkjastofnunar að innra eftirlit gæðakerfanna hafi verið framkvæmt, þ.e. að breytingar hafi verið gerðar á þeim í samræmi við breytingar á lögum, reglugerðum og að tilmælum eftirlitsaðila Mannvirkjastofnunar. Innra eftirlit skal fara fram a.m.k. árlega að kröfum Mannvirkjastofnunar.

Þessu er nánar lýst á heimasíðu Hannarrs og á svæðinu:

<http://www.hannarr.com/ad-byrja/>

Gæðakerfi verktaka er frábrugðið hinum gæðakerfum BYGG-kerfisins að því leyti að það er ekki lögbundið og fellur því ekki undir þessa lýsingu að því leyti, en lýsing þess er að öðru leyti eins.



Uppbygging gæðakerfanna

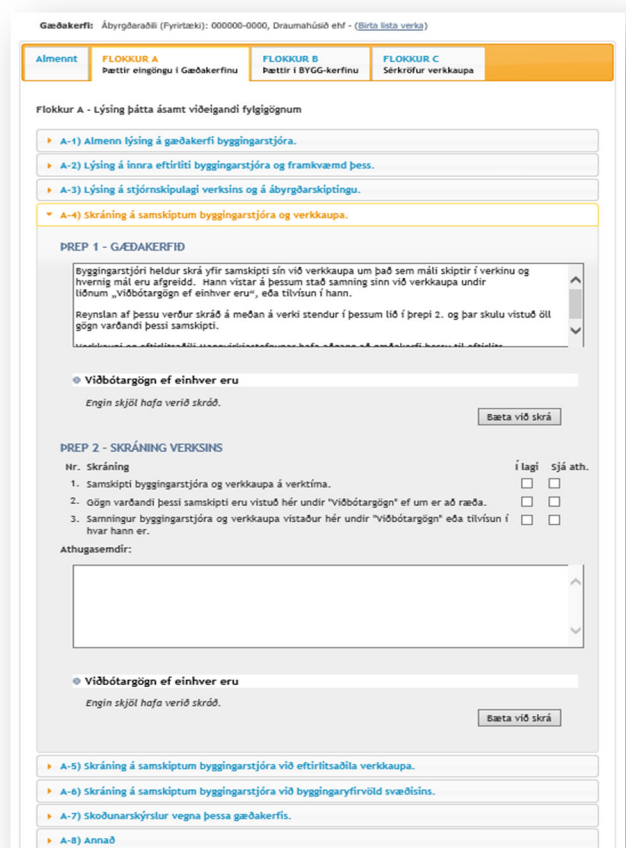
Hverju gæðakerfi er skipt upp í fjóra flokka, eins og sýnt er á mynd hér til hægri, þ.e. Almennan flokk, Flokk A, Flokk B og Flokk C. Fyrstu þrjú flokkarnir innihalda það gæðakerfi sem leggja þarf fyrir Mannvirkjastofnun til samþykktar þegar um er að ræða lögbundið gæðakerfi, en það á við um öll gæðakerfin nema gæðakerfi verktaka.

Í flokkunum eru mismargir þættir sem lýsa hverju gæðakerfi lið fyrir lið og sem mynda þannig í heild sinni viðkomandi gæðakerfi.

ALMENNI FLOKKURINN

Almenni flokkurinn inniheldur efnisyfirlit gæðakerfisins, dagsetningu, stað til að opna á aðgang Mannvirkjastofnunar (eftirlitsaðila) að kerfinu á netinu og svæði fyrir grunnupplýsingar verka sem notast þegar verk er skráð undir gæðakerfið. Þar er skráður ábyrgðaraðili gæðakerfisins og faglegur réttihafi þess, sem er sami aðillinn ef um er að ræða einstaklingskerfi. Þar er að finna skýringar með gæðakerfinu og leiðbeiningar yfir notkun þess og þar eru færðar inn upplýsingar um réttindi og nám réttihafa ofl. og skráð samskipti ábyrgðaraðila við mannvirkjastofnun og öll leyfisskyld verk sem unnin hafa verið á hans ábyrgð.

Tillaga fylgir að útfyllingu þessara þátta gæðakerfanna að undanskildum upplýsingum um réttindi réttihafa og upplýsingum um samskipti ábyrgðaraðila við Mannvirkjastofnun. Það tvennt byggist á upplýsingum viðkomandi aðili og verður ekki fyllt út án þess að þær liggja fyrir.



FLOKKUR A

Í flokki A eru þættir sem eiga að vera í gæðakerfinu samkvæmt Mannvirkjalögum og byggingarreglugerð. Í yfirskrift hvers þáttar kemur fram hvað er fjallað um í þættinum, sem er síðan gerð tillaga að í texta. Þessa tillögu má nota, breyta eða færa inn nýja. Til frekari skýringar má bæta við gögnum og til þess er notuð skipunin „Bæta við skrá“.

Þættir í flokki A eru eingögnu unnir í gæðakerfinu sjálfu.

FLOKKUR B

Í flokki B eru á sama hátt þættir sem eiga að vera í gæðakerfinu samkvæmt Mannvirkjalögum og byggingarreglugerð og eru yfirnir og unnir á sama hátt. Til viðbótar því eru í þessum flokki tilvísanir í gögn sem eru í BYGG-kerfinu. Með þessu móti getur notandinn sloppið við tvífærslur gagna og sparað sér vinnu og aukið öryggi gagnanna, sem minnkar við tvískráningu þeirra.

Þættir í flokki B eru unnir í gæðakerfinu sjálfu á sama hátt og í flokki A og einnig vísað í gögn á öðrum stöðum í BYGG-kerfinu.

Þetta er jafnframt ástæðan fyrir því að gæðakerfin verða ekki notuð sem sjálfstæð gæðakerfi utan BYGG-kerfisins.

FLOKKUR C

Kalla má þennan flokk aukaflokk, en hann er ætlaður til að færa inn sérkröfur verkkaupa til gæðakerfisins, ef vilji er til þess og á þá við einstök verk þar sem það kemur upp. Þennan flokk þarf ekki að fá samþykktan hjá Mannvirkjastofnun, en kröfur hans mega ekki stangast á við samþykkt gæðakerfi.

Með því að velja nafn þáttarins opnast á innihald hans og má þá skoða hann og/eða vinna með hann. Með því að velja annan þátt þá lokast á þann fyrri og þannig koll af kolli. Þetta gefur góða yfirsýn yfir þættina í flokknum, þar sem allir þættir hans sjást í einu á skjánum og ekki þarf að fletta upp og niður marga skjái til að finna það sem verið er að leita að hverju sinni. Þetta á við um flokkana A, B og C.

Hver þáttur er í tveimur þrepum þar sem þrep 1 sýnir gæðakerfið sjálft og er stofnað og viðhaldið í gegnum áðurnefnda skipun „Gæðakerfi – Stofnun og viðhald“ á meðan skráning hvers verks fer fram í þrepi 2 og verður því þrepi lýst hér á eftir.

Hafa ber í huga að gæðakerfin eru ætíð á ábyrgð ábyrgðaraðila (oftast skráðs notanda).

Gæðahandbókin (gæðakerfið) er lögð fyrir Mannvirkjastofnun til samþykktar og eftir samþykki stofnunarinnar þá gildir hún fyrir öll verk ábyrgðaraðilans þar til henni er breytt. Gæðakerfið er bundið þeirri kennitölu sem það er skráð undir, gæðakerfi fyrirtækis eða gæðakerfi einstaklings.

Bæði gæðakerfin sjálf og eftirfylgni þeirra, þ.e. innra eftirlit og skráning einstakra verka, skulu ætíð vera aðgengileg til eftirlits Mannvirkjastofnunar eða eftirlitsaðila á vegum stofnunarinnar. Það á þó ekki við um gæðakerfi verktaka eins og áður er sagt, þar sem það er ekki lögbundið.

2. STOFNUN GÆÐAKERFA – 1. ÞREP

Fyrsta skref þess sem ætlar að koma sér upp gæðakerfi er að skoða hvaða leið sé best til þess. Hlutverk gæðakerfis er að tryggja skilgreind gæði verksins og í byggingarframkvæmdum hafa þessi gæði m.a. verið skilgreind í lögum, svo sem í Mannvirkjalögum og einnig í eftirfylgjandi byggingarreglugerð.

Hægt er að koma sér upp gæðakerfi á eigin vegum eða leita til aðila sem bjóða upp á slík gæðakerfi.

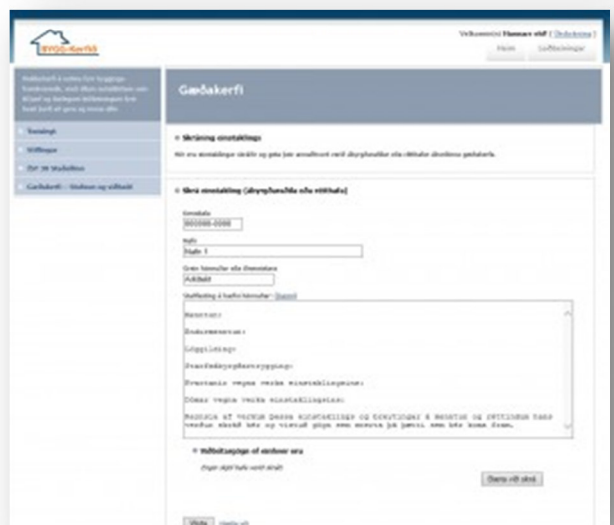
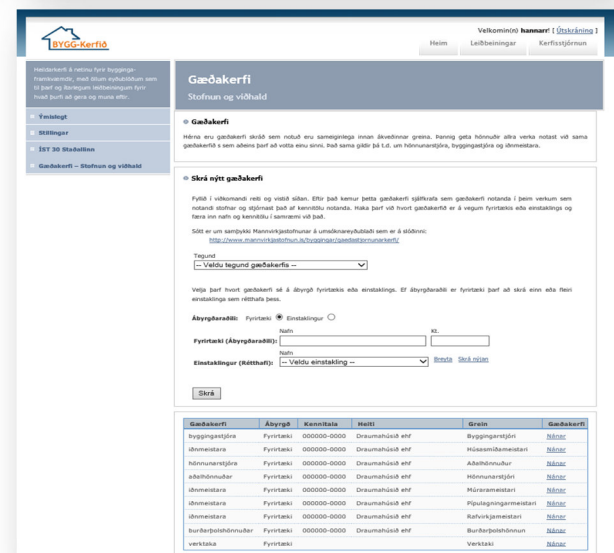
Þeir sem nota BYGG-kerfið fá í hendur tillögu að slíku gæðakerfi, uppsettu og með þeim þáttum sem gæðakerfið á að innihalda. Einnig skráningarform til að fylgja gæðakerfunum efir, sjá 2. þrep hér á eftir. Þessar tillögur hafa verið lagðar fyrir og samþykktar af eftirlitsaðilum Mannvirkjastofnunar og kosta notanda kerfisins ekkert aukalega.

Eftir að notandi hefur skráð sig inn í BYGG-kerfið sér hann m.a. valhnappinn „Gæðakerfi – Stofnun og viðhald“, en þar eru gæðakerfin stofnuð. Við val á honum er komið inn á skjá sem nefnist „Skrá nýtt gæðakerfi“ og er valið þar á milli þess að skrá gæðakerfið sem gæðakerfi fyrirtækis eða gæðakerfi einstaklings. Síðan er valin í flettiglugga sú tegund gæðakerfis sem stofna skal. Þar næst er kennitala og nafn ábyrgðaraðila gæðakerfisins skráð, sem getur verið fyrirtæki eða einstaklingur, eins og áður er nefnt.

Alltaf má finna valhnappinn „Gæðakerfi – Stofnun og viðhald“ með því að velja „Heim“ efst á skjánum.

Ef um er að ræða fyrirtækiskerfi þá þarf að skrá einstakling (rétthafa) sem hefur réttindi og vilja til að sinna því starfi sem gæðakerfið nær til og vinnur hann það þá á ábyrgð fyrirtækisins. Skrá má fleiri einstaklinga sem rétthafa gæðakerfisins og er þá valið á milli þeirra sem rétthafa í einstökum verkum. Verður komið að því betur á eftir.

Einstaklingar þessir þurfa að hafa fagleg réttindi til að sinna starfinu.



Gerð er grein fyrir menntun og réttindum einstaklingsins (rétthafans) í glugga sem birtist þegar hann er skráður.

Þegar skráningin réttihafa hefur verið staðfest (Skrá nýjan einstakling) þá er einstaklingurinn skráður þar til frambúðar. Algengt er að rétthafi sé rétthafi fleiri gerða af gæðakerfum t.d. sem hönnuður og hönnunartjóri.

Næst er valin gerð gæðakerfis í flettiglugga, hakað við hvort um sé að ræða gæðakerfi fyrirtækis eða einstaklings, fært inn nafn og kennitala ábyrgðaraðila og valinn rétthafi og síðan valin skipunin „Skrá“ og er þá búið að skrá gæðakerfið með ábyrgðaraðila og rétthafa.

Gæðakerfið birtist við það í línu neðst á skjánum ásamt öðrum gæðakerfum sem hafa verið stofnuð áður, ef um það er að ræða.

Ábyrgðaraðili gæðakerfisins (fyrirtæki eða einstaklingur) fer nú yfir gæðakerfið til að ganga úr skugga um að hann sé sáttur við það sem þar kemur fram samt breyta, ef hann er ekki sáttur við eitthvað þar.

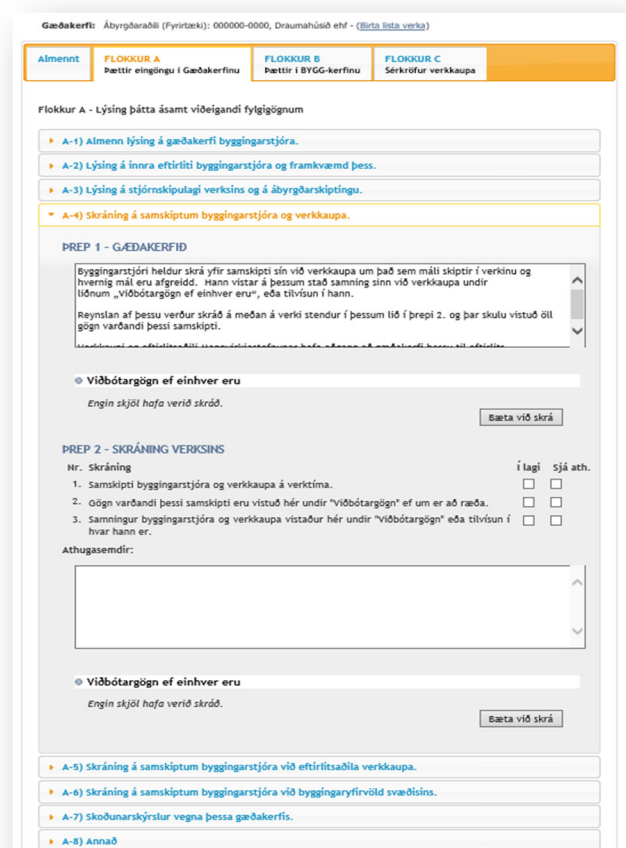
Þetta gerir hann með því að velja gæðakerfið úr listanum neðst á skjánum (geta verið eitt eða fleiri gæðakerfi). Hann velur þar skipunina „Nánar“ og fær þá upp formið fyrir skráningu á samskiptum sínum við Mannvirkjastofnun (gildir ekki fyrir gæðakerfi verktaka). Hann breytir þeim texta sem þar er ef honum sýnist svo og skráir það sem hugsanlega vantar upp á í skráningu hans á þeim samskiptum og á lögbundnum verkum. Síðan fer hann inn á skipunina „Skoða/breyta“ og er við það kominn inn í Almenna flokkinn í gæðakerfinu.

Þar færir hann inn dagsetningu og hakar við að veita Mannvirkjastofnun eftirlitsaðgang. Sá aðgangur er á netinu. Annað færir hann ekki inn eða breytir í þessum flokki gæðakerfisins.

Nafn ábyrgðaraðila og rétthafa koma þarna sjálfkrafa fram og tegund gæðakerfis (fyrirtæki eða einstaklingur).

Þar næst velur hann annan flokk, t.d. flokk A og skoðar alla þætti flokksins og breytir ef honum sýnist svo og vistar breytingarnar (muna eftir því).

Þetta gerir hann við hina flokkana á sama hátt. Að því búnu er gæðakerfið tilbúið til að leggja það fyrir eftirlitsaðila Mannvirkjastofnunar til yfirferðar og sækja síðan um samþykki þess hjá Mannvirkjastofnun í framhaldi af því.



The screenshot shows the 'Gæðakerfið' web application interface. At the top, it displays the company name 'Ábyrgðaraðili (Fyrirtæki): 000000-0000, Draumahúsið ehf.' and a link to '(Birta lista verka)'. Below this are four tabs: 'Almennt', 'FLOKKUR A Þættir eingöngu í Gæðakerfinu', 'FLOKKUR B Þættir í BYGG-kerfinu', and 'FLOKKUR C Sérkröfur verkkaupa'. The main content area is titled 'Flokkur A - Lýsing þátta ásamt viðeigandi fylgigögnum' and contains a list of items: 'A-1) Almenn lýsing á gæðakerfi byggingarstjóra.', 'A-2) Lýsing á innra eftirliti byggingarstjóra og framkvæmd þess.', 'A-3) Lýsing á stjórnskipulagi verksins og á ábyrgðarskiptingu.', and 'A-4) Skráning á samskiptum byggingarstjóra og verkkaupa.' The 'A-4' item is selected. Below this is a section titled 'PREP 1 - GÆÐAKERFIÐ' with a text area containing instructions for the building supervisor to fill out the form. There are two radio buttons for 'Viðbótargögn ef einhver eru' (Additional information if any) with a 'Bæta við skrá' button. Below that is 'PREP 2 - SKRÁNING VERKSINS' with a list of three items to be checked, a text area for 'Athugasemdir' (Remarks), and another 'Bæta við skrá' button. At the bottom, there are more items in the list: 'A-5) Skráning á samskiptum byggingarstjóra við eftirlitsaðila verkkaupa.', 'A-6) Skráning á samskiptum byggingarstjóra við byggingaryfirvöld svæðisins.', 'A-7) Skoðunarskýrslur vegna þessa gæðakerfis.', and 'A-8) Annað'.

3. SKRÁNING VERKA Í GÆÐAKERFUNUM – 2 ÞREP

Gæðakerfin eru síðan notuð í einstökum verkum þannig að eftir að verkið hefur verið stofnað í BYGG-kerfinu og færðar þar inn grunnupplýsingar um verkið í kafla „1.1 Yfirlit yfir verkið“, svo sem nafn verksins og eigandans, verknúmer, staður, hvort verkið sé byggingarleyfisskylt o.s.frv., þá er farið á þann stað í kerfinu þar sem gæðakerfi verksins eru skráð (Dæmi kafli 3.1. Byggingarstjóri) og valin skipunin „Gæðakerfi“.

Ábyrgðaraðili gæðakerfisins kemur sjálfkrafa fram í gæðakerfinu og sá aðili sem er skráður sem fyrsti réttthafi (faglega ábyrgur aðili). Við skráninguna er hægt að velja annan réttthafa, hafi fleiri verið skráðir í gæðakerfinu á svæðinu „**Gæðakerfi – Stofnun og viðhald**“. Einnig er hakað við það að veita Mannvirkjastofnun (eftirlitsaðila) aðgang að gæðakerfi verksins og er þá kerfið tilbúið til notkunar í verkinu og til eftirlits.

Ábyrgðaraðili gæðakerfisins skráir ahugasemdir við hvern þátt gæðakerfisins í flokki A, B og C, í þrepi 2. á meða á verki stendur eftir því sem við á. Hann skráir hvernig hverjum þætti kerfisins er framfylgt og hvort því er framfylgt á þann hátt sem samþykkt gæðakerfi segir til um.

Almennt skal hafa þá reglu að breyta ekki gæðakerfinu í einstökum verkum frá því kerfi sem samþykkt hefur verið. Flokkur C er þar undantekning, en þar eru færðar inn samþykktar sérkröfur verkkaupa í viðkomandi verki ef um slíkt er að ræða. Breytingar á gæðakerfunum eru unnar frá valinu „Gæðakerfi – Skráning og viðhald“, eins og áður hefur komið fram.

Gátlistar eru veigamikil gögn í þrepi 2, en þar er merkt við þætti verksins jafnóðum og þeir klárast og eiga þeir að vera útfylltir að fullu í verklok, þ.e. þeir þættir gátlistanna sem eiga við í verkinu.

Hægt er hvenær sem er að fletta upp á leiðbeiningum um notkun gæðakerfisins á heimasíðu Hannarrs og einnig má horfa á myndbönd sem eru á heimasíðunni undir nafninu „Tölvukerfi – myndbönd“.

Lög nr. 160/2010 og byggingarreglugerð nr. 112/2012 gera kröfu um eftirfylgni í samræmi við þetta þrep í einstökum verkum (þrep 2).

Eftirlitsaðili Mannvirkjastofnunar getur fylgst með að unnið hafi verið (skráð) í samræmi við lýsinguna í gæðakerfinu, þegar hann gerir sínar athuganir, annað hvort í gegnum aðgang sinn á netinu eða með heimsóknum til ábyrgðaraðila.

Þessu er nánar lýst á svæðunum: <http://www.hannarr.com/inngangur/>
<http://www.hannarr.com/framkvaemdir/>

Hvorki þarf að prenta út kerfið eða skráninguna, en það má gera ef á þarf að halda (engar möppur).

Öll leyfisskyld verk sem ábyrgðaraðili ber ábyrgð á skráir hann í gæðakerfi sitt á svæðinu „**Gæðakerfi – Stofnun og viðhald**“ svo og öll samskipti sín við Mannvirkjastofnun vegna gæðakerfisins og einstakra verka, eftir því sem við á.

Verkkaupi hefur aðgang að gæðakerfinu og skráningum verksins þar. Hann fylgist með og sannreynir þessar skráningar og gerir athugasemdir ef hann telur ástæðu til.



Eftirlitsaðilar Mannvirkjastofnunar hafa einnig aðgang að gæðastjórnunarkerfunum til reglulegra úttekta á innra eftirliti gæðakerfanna og á því hvernig gæðakerfunum er framfylgt í einstökum verkum.

Gæðakerfi fyrirtækis - Gæðakerfi einstaklings:

Gæðakerfi fyrirtækis og einstaklings eru unnin á sama hátt og er eini munurinn á þeim að ef um er að ræða fyrirtækiskerfi þá er hakað við það val og við einstaklingskerfi ef það á við. Fyrirtækið er ábyrgðaraðili fyrirtækiskerfisins á meðan einstaklingurinn er bæði ábyrgðaraðili og réttthafi einstaklingskerfisins og hann getur ekki skráð aðra sem réttthafa í kerfinu.

Að þessu uppfylltu þá er gæðakerfi verksins samþykkt af verkkaupa og ábyrgðaraðila gæðakerfisins og verður hluti af samningi þeirra í verkinu.